

7 december 2021

Een hele reeks vertegenwoordigers van sociale, syndicale en politieke organisaties in Europa willen dat de Europese Centrale Bank de schulden van eurolanden kwijtscheldt. Zo zou er financiële ruimte komen voor overheidsuitgaven in de gezondheidszorg, voor sociale solidariteit, strijd tegen de ecologische crisis en de klimaatopwarming.

Ondertekenaars van de oproep (klikken):

Éric Toussaint, woordvoerder CADTM Internationaal; **Miguel Urban**, europarlementslid, Anticapitalistas (Spanje); **Cristina Quintavalla** (ATTAC-CADTM Italië); **Paul Murphy**, lid Iers parlement, People Before Profit; **Andrej Hunko** (Die Linke), lid van de Bundestag en de Raad van Europa; **Jean-François Tamellini**, secretaris-generaal van de vakbond FGTB Wallonië; **Catherine Samary**, econome, lid wetenschappelijke raad ATTAC France; **Anne-Marie Andrusyszyn**, directeur CEPAG (België); **Olivier Bonfond**, CEPAG; **Christine Mahy**, algemeen/politiek secretaris van het Waals Armoedenetwerk (RWLP); **Fred Mawet**, ATTAC Brussel, activiste; **Maria Bolari**, voormalig lid van het Grieks parlement; **Maja Breznik**, sociologe, Slovenië; **Christine Pagnouille**, ere-lector Universiteit Liège, secretaris ATTAC Liège; **Eric Coquerel** (France Insoumise), verkozen in de Franse Assemblée; **Brigitte Ponet**, militante CADTM België; **Sonia Mitralias**, feministe, gewezen lid van de Waarheidscommissie over de Griekse schuld; **Peter Wahl**, econoom, medestichter Attac Duitsland; **Stathis Kouvelakis**, filosoof, Revue Contretemps; **Daniel Richard**, regionaal secretaris FGTB Verviers & Duitstalige Gemeenschap; **Rastko Mocnik**, socioloog, Slovenië; **Jean-François Ramquet**, regionaal secretaris FGTB Liège-Huy-Waremme; **Herman Michiel**, redacteur Ander Europa; **Manon Aubry**, lid Europees Parlement, France Insoumise; **Carlos Sánchez Mato**, Professor Toegepaste Economie Complutense Universiteit Madrid. verantwoordelijke Izquierda Unida programma; **Manuel Garí Ramos**, econoom, Anticapitalistas; **Mikel Noval** en **Janire Landaluze**, ELA vakbond Baskenland; **Fátima Martín**, journaliste, promotor digital media FemeninoRural.com; **Jaime Pastor**, Viento Sur magazine; **Paul Émile Dupret**, jurist, A contre-courant; **Christine Poupin**, NPA; **Corinne Gobin**, politicologe, FNRS/ Université Libre Bruxelles; **Tijana Okić**, Crvena, Sarajevo; **Alexis Cukier**, filosoof, Attac France, CGT, Let's join; **Angela Klein** magazine SOZ, Duitsland; **Felipe Van Keirsbilck**, secretaris-generaal Centrale Nationale des Employés (België); **Leïla Chaïbi**, europarlementslid, France Insoumise; **Riccardo Petrella**, professor emeritus, UCL, Agora des Habitants de la Terre; **Jan Malewski**, redacteur van het magazine Inprecor; **Pierre Khalifa**, Fondation Copernic, Frankrijk; **Michael Lowy**, emeritus researcher, CNRS; **Ludo De Brabander**, woordvoerder Vrede vzw (België); **Pierre Delandre**, socioloog (geldwezen), onderzoeker Etopia; **Nicolas Dufrêne**, directeur Rousseau Instituut; **Gaël Giraud**, onderzoeksdirecteur CNRS, erevoorzitter Rousseau Instituut; **Noël Lechat**, algemeen secretaris CGT, Federatie van onderzoeksinstituten; **Danièle Obono**, (France Insoumise) lid van de Nationale Assemblee; **Patrick Saurin**, vakbondsmilitant in de banksector, Sud Solidaires; **Penelope Duggan**, redacteur magazine *International Viewpoint* (Frankrijk); **Martine Orange**, journaliste Mediapart; **Anne-Sophie Bouvy**, onderzoeker publiek recht UCL (België); **Stavros Tombazos**, Professor Politieke Economie, Universiteit Cyprus; **Pierre Galand**, ere-senator, activist (België); **Raoul Hedebouw**, voorzitter PVDA/PTB, federaal volksvertegenwoordiger België; **Ida Dequeecker**, feministe (België); **Willem Bos**, redacteur Grenzeloos (Nederland); **Costas Lapavitsas**, Professor Economie SOAS (London), voormalig lid Grieks Parlement; **Yorgos Mitralias**, journalist, gewezen lid van de Waarheidscommissie over de Griekse schuld; **Alda Sousa**, gewezen europarlementslid, Bloco de

Esquerda, Portugal; **Ludivine Bantigny**, historicus (Frankrijk); **Roseline Vachetta**, gewezen lid Europees parlement, NPA; **Mauro Gasparini**, Gauche anticapitaliste (België); **Thomas Weyts**, SAP (België); **Véronique Danet**, CGT banksector (Frankrijk); **Raquel Freire**, auteur, cineast (Portugal); **Rui Viana Pereira**, CADTM Portugal; **Eulàlia Reguant**, lid Catalaans parlement; **Ugo Palheta**, socioloog, Universiteit Lille, co-directeur Contretemps; **Franck Gaudichaud**, academicus, co-voorzitter France Amérique Latine; **Pierre Rousset**, mede-uitgever van Europe Solidaires Sans Frontières (ESSF); **Teresa Rodríguez**, gewezen europarlementslid, lid Andalusisch Parlement, woordvoerder Adelante Andalucía; **José María Gonzalez Santos**, burgemeester van Cádiz; **María Dantas** (Esquerra Republicana de Catalunya, ERC) lid van het Spaans Parlement; **Alice Picard**, woordvoerder Attac France; **Raphaël Pradeau**, woordvoerder Attac France; **Ana Podvrsic**, onderzoeker, Oostenrijk; **Alex Callinicos**, Emeritus Professor Europese Studies, King's College London; **Raymonde Poncet Monge**, senator, Europe Écologie Les Verts; **Jérôme Gleizes**, econoom, vice-voorzitter Pariise Ecologische Groep, Europe Écologie Les Verts; **Brid Smith**, lid Iers parlement, People Before Profit; **Richard Boyd Barrett**, lid Iers parlement, People Before Profit; **Gino Kenny**, lid Iers parlement, People Before Profit; **Raquel Varela**, historisch onderzoek UNL (Lissabon), voorzitter International Association Strikes and Social Conflicts; **Philippe Poutou**, NPA, gemeenteraadslid Bordeaux, presidentskandidaat in Frankrijk; **Olivier Besancenot**, NPA, gewezen presidentskandidaat Frankrijk; **Justin Turpel**, gewezen verkozenedei Lénk - La Gauche, Luxembourg; **Giorgos Galanis**, Goldsmiths, University of London; **Stelios Foteinopoulos**, expert openbaar bestuur, gewezen economisch en financieel adviseur Europees Parlement; **Tassos Anastasiadis**, lid van de Algemene Raad POESY (Griekse journalistenfederatie); **CADTM Italië**; **ATTAC Italië**; **José Gusmão**, lid Europees Parlement (Bloco de Esquerda, Portugal); **Franziska Hildebrand en Elias Gläsner**, Internationale solidariteit: stop austerity!, Die Linke, SDS Hamburg; **João Camargo**, klimaatonderzoeker, activist Climáximo; **Jorge Costa, Luís Fazenda, Pedro Filipe Soares** (fractie leider), parlementsleden voor Bloco de Esquerda, Portugal; **David Murgia**, acteur, regisseur (België); **Franco Turigliatto** gewezen senator Sinistra Anticapitalista (Italië); **Checchino Antonini**, journalist (Italië).

De oproep is ook beschikbaar in het [Engels](#), [Frans](#), [Duits](#), [Spaans](#), [Portugees](#), [Italiaans](#) en [Grieks](#).

Waarom de schuld van de eurolanden aan de ECB moet worden kwijtgescholden

Sinds de corona-pandemie Europa aandeed, is de overheidsschuld in de eurozone met gemiddeld 20% gestegen.

De reden voor die stijging is eenvoudig: in plaats van de rijkste 1% en de grote bedrijven te belasten, [zoals CADTM en anderen hadden geëist](#), gaven de regeringen er de voorkeur aan te lenen, wat resulteerde in meer onrechtmatige schuld.

In de afgelopen 40 jaar van zegevierend neoliberalisme heeft elke nieuwe crisis de kloof tussen de werkende bevolking en rijke vermogenbezitters verdiept, en de last van de staatsschuld vergroot doorheen het nooit aflatende proces van kapitaalaccumulatie. Het is niet juist te beweren dat de corona-pandemie alle sociale klassen in gelijke mate treft. Grote bedrijven zoals de GAFAM (Google, Amazon, Facebook, Apple, Microsoft) hebben enorme winsten gehaald dankzij de lockdown; hetzelfde geldt voor grote farmaceutische bedrijven zoals Pfizer, Moderna, AstraZeneca, Johnson & Johnson, Curevax en Merck door de verkoop van vaccins en behandelingen tegen exorbitante prijzen (zie <https://www.cadtm.org/Coronavirus-Global-Collective-Commons-vs-Big-Pharma>). Ook grote banken en beleggingsfondsen hebben geprofiteerd van overheidssubsidies, net als grote bedrijven in de sector van fossiele brandstoffen zoals olie en gas.

De weigering om een Covid-belasting te heffen op de rijksten en op grote ondernemingen heeft niet alleen de ongelijkheid vergroot, maar ook geleid tot een sterke stijging van de schuld, zoals we duidelijk zien in Europa. De totale overheidsschuld in de eurozone bedraagt nu 12.000 miljard euro; van begin 2020 tot juli 2021 steeg de gemiddelde schuld er van 86% van het bbp tot 100%, maar bij sommige landen ligt dit veel hoger. In België en Frankrijk loopt de overheidsschuld op tot bijna 120%, in Spanje tot 125%, Portugal 140%, Italië 160%. De Griekse overheidsschuld bedraagt nu 210% van het bbp, terwijl deze op het dieptepunt van de schulden crisis 180% bedroeg en de Trojka beweerde dat die zou afnemen.

De Europese Centrale Bank (ECB) bezit een aanzienlijk deel van de overheidsschuld in de eurozone. Momenteel gaat het over meer dan 3 900 miljard euro aan overheidspapier, wat neerkomt op ruim 30% van het totaal dat, zoals gezegd, 12 000 miljard euro bedraagt. De cijfers voor elk land zijn beschikbaar op de website van de ECB. De Centrale Bank koopt staatsobligaties van eurolanden op via twee programma's: het *pandemic emergency purchase programme* ([PEPP](#)) en het *public sector purchase programme* ([PSPP](#)).

Enkele voorbeelden: De ECB bezit ongeveer 140 miljard euro van de Belgische schuld, 730 miljard van de Franse, 360 miljard van de Spaanse en 675 miljard euro van de Italiaanse schuld.

De ECB heeft deze waardepapieren gekocht van particuliere banken van wie de eurolanden geleend hadden, aangezien de ECB zelf geen leningen verstrekt aan de eurolanden. Anderzijds betalen deze landen de ECB terug voor de effecten die de ECB aanhoudt.

Sinds 2020 hebben veel economen en sociale bewegingen de kwijtschelding van de schulden aan de ECB geëist, zie de oproep "Annuleer de staatsschuld in handen van de ECB en we nemen ons lot terug zelf ter hand", [ondertekend door meer dan 150 economen](#) en gepubliceerd in verschillende media in februari 2021. De directie van de ECB en de Europese regeringen hebben dit voorstel verworpen omdat ze een verhoging van de staatsschuld verkiezen.

Nochtans kan de ECB de schulden van de eurolanden kwijtschelden. Het is niet meer dan een boekhoudkundige operatie die geen problemen oplevert; een centrale bank kan immers niet failliet gaan.

Het zal niet lang meer duren eer de Europese regeringen en instellingen met een ander verhaal komen. Ze hebben eerst gezegd dat de staten hun schulden mogen opvoeren, maar het zal weldra zijn dat er moet worden bezuinigd, dat de overheidsinvesteringen moeten worden teruggeschroefd, dat er nieuwe structurele maatregelen moeten worden genomen op het gebied van pensioenen en sociale zekerheid. De regels inzake begrotingstekorten werden wel tijdelijk opgeschort maar in geen geval opgeheven, en ze zullen opnieuw worden ingevoerd. Met andere woorden, de bezuinigingspolitiek komt terug, conform de Europese Verdragen.

Sommigen zullen misschien opwerpen dat schuldkwijtschelding echt iets uitzonderlijks is, dat alleen in bijzondere omstandigheden wordt toegepast. Daarop zeggen wij dat er in deze lange pandemieperiode rechten en vrijheden opzijgezet werden, als een uitzonderlijke noodmaatregel, omwille van de bestrijding van het virus. Maar de kwijtschelding van de openbare schuld in het bezit van de ECB is evengoed een noodmaatregel in het belang van de openbare gezondheid. Kwijtschelding zou de openbare schuld in de eurozone met ongeveer 30% verminderen. De terugbetaling zou minder prangend worden, waardoor overheden meer zouden kunnen uitgeven aan gezondheidszorg, sociale solidariteit, strijd tegen de ecologische crisis en de klimaatopwarming. Het is hoog tijd dat het collectieve belang van de volkeren van Europa de overhand krijgt op de tirannie van de financiële markten.

Tijdens deze lange pandemieperiode hebben we gemerkt hoe rechten en vrijheden met voeten werden getreden in naam van de strijd tegen het virus. Eigenlijk moet de kwijtschelding van de staatsschuld in handen van de ECB als noodmaatregel worden gezien om de volksgezondheid veilig te stellen. De kwijtschelding zou de schuld van de landen van de eurozone met ongeveer 30% verminderen. De schuldaflossing zou minder nijpend zijn, zodat overheden hun uitgaven kunnen verhogen op het gebied van gezondheidszorg, sociale solidariteit, strijd tegen de ecologische crisis en klimaatverandering. Het is hoog tijd dat het collectieve belang van de volkeren van Europa de overhand krijgt op de tirannie van de financiële markten.

Een bijkomend voordeel van de kwijtschelding van de schulden aan de ECB zou zijn dat de Centrale Bank niet langer een instrument in handen zou houden waarmee ze regeringen kan chanteren om haar neoliberale agenda door te drukken. Zolang de ECB schuldeiser van de eurolanden is, kan zij immers op elk moment ermee dreigen hun schulden niet meer op te kopen, of ze te weigeren als onderpand, als deze landen zich niet schikken in de neoliberale doxa. Het gevolg is dan dat de kosten van nieuwe leningen gaan stijgen. Dat is precies wat er in 2015 in Griekenland gebeurde, en wat de ECB in het voorjaar van 2019 met Italië dreigde te doen.

Dit instrument wegnemen zou een overwinning zijn!

Wat als de schuldkwijtschelding vanwege de ECB niet doorgaat? We mogen niet vergeten dat een regering van het volk de terugbetaling van schulden aan de ECB eenzijdig kan stopzetten, waardoor de bank gedwongen zal worden te onderhandelen en concessies te doen. Dit zou andere regeringen ertoe kunnen aanzetten dit voorbeeld te volgen. Daarom is de betrokkenheid van de burgers van essentieel belang: hun blijvende steun aan een volksbeweging die een audit van alle schulden eist als sleutelinstrument om vast te stellen of die schulden onrechtmatig, illegaal, verfoeilijk en/of onhoudbaar zijn en moeten worden kwijtgelaten. Dit blijft ook vandaag een strategische optie.

Aan degenen die zeggen dat de financiële markten en de verschillende particuliere schuldeisers in geval van kwijtschelding hogere rentevoeten zouden eisen bij het toekennen van overheidsleningen zeggen wij dat hun bewering ongegrond is. Alle regeringen die hebben geprofiteerd van een aanzienlijke vermindering van hun schuld hadden toegang tot minder dure leningen dan vóór de kwijtschelding. Schuldeisers zijn immers van oordeel dat een land met een lage schuldenlast meer kredietwaardig is.

Uiteraard is schuldkwijtschelding niet de ultieme oplossing, en er zijn andere maatregelen nodig: hogere belastingen op de rijkste 1% en op grote ondernemingen, zoals we vanaf het begin van de pandemie hebben geëist; bestrijding van belastingontduiking met hoge boetes voor de ontduikers, opschorting van de bankvergunning voor banken die als tussenpersoon voor belastingontwijking fungeren, afschaffing van Europese belastingparadijzen, overheidseigendom van belangrijke sectoren van de economie,... Hogere belastingen op de rijken moeten worden gecombineerd met een verlaging van de belastingen op de meerderheid van de bevolking, zoals een verlaging van de btw op basisgoederen en diensten, o.a. voor energie. Anderzijds moeten de belastingen op luxegoederen worden verhoogd.

De huidige sociale crisis aanpakken betekent ontegensprekelijk de bestrijding van de ongelijkheid. We moeten de strijd aanbinden met veelzijdige, onderling samenhangende en toenemende ongelijkheden, en optreden tegen hun oorzaken zoals oneerlijk belastingbeleid, bezuinigingsmaatregelen en de macht van grote ondernemingen. Kortom, we moeten ons richten op de herverdeling van rijkdom en hulpbronnen als het belangrijkste punt van een eco-socialistisch programma. Omdat onze levens meer waard zijn dan hun winsten moeten we ons uit het keurslijf van de schuld bevrijden.

7 december 2021

Dit delen:

[Facebook](#)

Twitter

Een oproep voor schuldkwijtschelding in de eurozone | 6